

PROGRAMUL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE 2021-2027

ESO4.10_Promovarea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, cum ar fi romii Fondul Social European+

Obiectiv specific: ESO4.10_Promovarea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

Fond: Fondul Social European+

Operațiune: Măsuri de sprijin pentru îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor provenind din comunități marginalizate, precum roma

Cod Apel: PEO/549/PEO_P6/OP4/ESO4.10/PEO_A42

TITLUL: ROMA-EDU: Reușită prin Oportunități, Mentorat și Acces la Educație - SMIS: 342712

EXPERT IMPLEMENTARE,

Isuf Andra Maria

ROMA-EDU

Părinți implicați - copii cu viitor

Ghid practic pentru prevenirea abandonului școlar

CAPITOLUL 1

EDUCAȚIA - CEL MAI VALOROS DAR PE CARE ÎL PUTEM OFERI COPIILOR NOȘTRI

„Astăzi învățăm, mâine reușim!”

Educația reprezintă fundamentul pe care fiecare copil își construiește viitorul. Prin școală, copiii nu învață doar să citească, să scrie sau să rezolve exerciții la matematică. Ei învață să gândească, să comunice, să colaboreze cu ceilalți, să își respecte drepturile și obligațiile și să își descopere propriile talente.

Fiecare copil are dreptul la educație, iar fiecare părinte are un rol esențial în sprijinirea acestui drept. Indiferent de nivelul studiilor sau de situația materială a familiei, părinții pot contribui în mod decisiv la succesul școlar al copiilor lor prin interes, încurajare și implicare.

Școala nu este doar un loc unde copiii acumulează cunoștințe. Ea este locul în care se formează caracterul, responsabilitatea, respectul față de ceilalți și încrederea în propriile forțe. Copiii care beneficiază de sprijinul familiei sunt mai motivați, participă mai activ la ore și au șanse mai mari să își continue studiile.

De ce este importantă școala?

Mulți părinți consideră că școala este importantă doar pentru obținerea unei diplome. În realitate, educația influențează toate aspectele vieții unui copil și îl pregătește pentru a deveni un adult responsabil și independent.

Prin participarea constantă la activitățile școlare, copilul:

- își dezvoltă capacitatea de a comunica și de a se exprima;
- învață să lucreze în echipă și să respecte reguli;
- își dezvoltă gândirea critică și creativitatea;
- dobândește deprinderi necesare în viața de zi cu zi;
- își descoperă pasiunile și aptitudinile;
- învață să își stabilească obiective și să muncească pentru a le atinge.

Educația deschide uși către oportunități care altfel ar fi greu de accesat. Un copil care finalizează studiile are șanse mai mari să își găsească un loc de muncă stabil, să obțină venituri mai bune și să ducă o viață mai sigură și mai echilibrată.

Rolul părinților în educația copilului

Părinții sunt primii profesori ai copiilor lor. Încă din primii ani de viață, copilul învață prin exemplul oferit de familie.

Nu este nevoie ca părintele să cunoască toate lecțiile sau să rezolve toate temele. Cel mai important este să îi transmită copilului că educația este importantă și că îl susține în fiecare etapă.

Un părinte implicat:

- întreabă copilul cum i-a fost la școală;
- îl ascultă atunci când întâmpină dificultăți;
- îl încurajează să nu renunțe atunci când greșește;
- participă la întâlnirile organizate de școală;
- păstrează legătura cu cadrele didactice;
- stabilește un program zilnic pentru învățare și odihnă;
- îl felicită pentru efort și progres.

Copiii observă atitudinea părinților. Dacă părintele vorbește pozitiv despre școală și despre profesori, copilul va avea o atitudine mai deschisă față de procesul de învățare.

Educația începe acasă

Familia este primul loc în care copilul învață valori precum respectul, responsabilitatea, sinceritatea și perseverența.

Aceste valori îl vor ajuta nu doar la școală, ci și în viața de adult.

Părinții pot sprijini dezvoltarea copilului prin gesturi simple:

- citind împreună o poveste;
- discutând despre evenimentele din timpul zilei;
- oferindu-i responsabilități potrivite vârstei;
- apreciind efortul depus, chiar și atunci când rezultatele nu sunt perfecte;
- încurajând curiozitatea și dorința de a învăța.

Nu este nevoie de cheltuieli mari pentru a susține educația unui copil. De cele mai multe ori, timpul petrecut împreună și interesul sincer pentru activitatea lui valorează mai mult decât orice cadou.

Mituri și realități despre educație

Mit:

„Copilul este prea mic ca să înțeleagă cât de importantă este școala.”

Realitate:

Încă din primii ani de școală se formează obiceiurile de învățare, responsabilitatea și respectul față de educație.

Mit:

„Dacă nu ia note foarte bune, nu are rost să mai învețe.”

Realitate:

Fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare. Important este progresul și perseverența, nu perfecțiunea.

Mit:

„Profesorul este singurul responsabil pentru educația copilului.”

Realitate:

Educația este rezultatul colaborării dintre familie, școală și comunitate. Atunci când părinții și profesorii comunică și lucrează împreună, copilul beneficiază de un sprijin mult mai eficient.

Poveste inspirațională

Andrei locuia într-o familie cu resurse materiale limitate. Uneori îi era greu să meargă zilnic la școală și se gândea să renunțe. Mama lui a început însă să petreacă în fiecare seară câteva minute discutând cu el despre ce a învățat în ziua respectivă. Îl încuraja, îl felicita pentru fiecare progres și mergea la școală ori de câte ori era invitată.

În timp, Andrei a devenit mai încrezător, a lipsit tot mai rar de la cursuri și a început să obțină rezultate mai bune. Sprijinul constant al familiei l-a ajutat să își continue studiile și să creadă în propriile posibilități.

Această poveste ne arată că implicarea părinților nu înseamnă să rezolve problemele în locul copilului, ci să îl susțină, să îl încurajeze și să îi fie alături.

Știați că?

✦ **Copiii ai căror părinți discută frecvent cu ei despre școală sunt, în general, mai motivați să învețe.**

✦ **Participarea părinților la ședințele cu profesorii îi transmite copilului că educația este importantă.**

✦ **Încurajarea și aprecierea efortului contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și la dorința de a continua studiile.**

✦ **Un copil care se simte sprijinit acasă are mai multe șanse să depășească dificultățile școlare.**

De reținut

- ✓ Educația este cea mai sigură investiție în viitorul copilului.
- ✓ Implicarea părinților contribuie la rezultate școlare mai bune și la reducerea riscului de abandon școlar.
- ✓ Copiii au nevoie de încurajare, răbdare și exemple pozitive.
- ✓ Familia, școala și comunitatea trebuie să colaboreze pentru ca fiecare copil să își poată valorifica potențialul și să își continue parcursul educațional

CAPITOLUL 2

FAMILIA - PRIMUL ȘI CEL MAI IMPORTANT SPRIJIN ÎN VIAȚA COPILULUI

„Copiii nu au nevoie de părinți perfecți, ci de părinți prezenți.”

Fiecare copil are nevoie să se simtă iubit, acceptat și sprijinit. Înainte ca un copil să învețe să citească sau să scrie, el învață din ceea ce vede acasă. Părinții sunt primele modele pe care le urmează, iar comportamentul acestora influențează modul în care copilul privește școala, munca, responsabilitatea și relațiile cu ceilalți.

Familia este mediul în care copilul învață ce înseamnă respectul, răbdarea, responsabilitatea și perseverența. Atunci când părinții îi oferă sprijin emoțional și îl încurajează, copilul capătă încredere în propriile forțe și își dezvoltă dorința de a învăța. Participarea activă a părinților la viața școlară reprezintă unul dintre cei mai importanți factori care contribuie la prevenirea abandonului școlar și la îmbunătățirea rezultatelor școlare, obiectiv urmărit și în cadrul activității A.2.1 a proiectului.

De ce contează implicarea părinților?

Numeroase situații arată că elevii care beneficiază de sprijin din partea familiei:

- lipsesc mai rar de la școală;
- sunt mai motivați să învețe;
- își fac temele mai responsabil;
- au mai multă încredere în ei;
- comunică mai ușor cu profesorii;
- depășesc mai bine dificultățile.

În schimb, atunci când copilul simte că nimeni nu este interesat de activitatea lui școlară, poate începe să creadă că școala nu este importantă. În timp, acest lucru poate duce la scăderea interesului pentru învățare, la absențe și chiar la abandon școlar.

Ce înseamnă un părinte implicat?

Mulți părinți cred că trebuie să știe toate lecțiile sau să rezolve toate temele copilului. În realitate, implicarea înseamnă mult mai mult.

Un părinte implicat:

- ✓ își salută copilul cu zâmbet atunci când vine de la școală;
- ✓ îl întreabă cum s-a simțit în timpul zilei;
- ✓ îl ascultă fără să îl întrerupă;
- ✓ îl încurajează atunci când întâmpină dificultăți;
- ✓ stabilește reguli clare;
- ✓ apreciază efortul depus;
- ✓ îi oferă timp și atenție.

Copiii nu își amintesc doar ce au primit, ci mai ales cum s-au simțit alături de părinții lor.

Timpul petrecut împreună este mai valoros decât orice cadou

În societatea de astăzi, părinții sunt adesea ocupați cu serviciul și cu grijile zilnice. Totuși, chiar și 20-30 de minute petrecute zilnic împreună cu copilul pot avea un impact foarte mare asupra dezvoltării lui.

În acest timp puteți:

- discuta despre cum a decurs ziua;
- citi împreună o poveste;
- rezolva o temă;
- juca un joc educativ;
- merge la plimbare;
- pregăti masa împreună.

Aceste momente consolidează relația dintre părinte și copil și îi oferă copilului sentimentul că este important și iubit.

Puterea exemplului personal

Copiii învață mai mult din ceea ce văd decât din ceea ce li se spune.

Dacă părintele:

- vorbește frumos;
- respectă regulile;
- citește;

- își respectă promisiunile;
- tratează oamenii cu respect,

copilul va încerca, în mod firesc, să adopte aceleași comportamente.

În schimb, dacă părintele spune că școala nu este importantă sau critică permanent profesorii în fața copilului, acesta poate ajunge să își piardă respectul pentru educație.

Cum putem crea un mediu favorabil învățării?

Nu este nevoie de o cameră specială sau de mobilier scump. Important este ca elevul să aibă:

- un loc liniștit unde să își facă temele;
- lumină suficientă;
- rechizitele necesare;
- un program zilnic;
- sprijin atunci când întâmpină dificultăți.

Stabilirea unei rutine ajută copilul să își organizeze mai bine timpul și să își formeze obiceiuri sănătoase.

Cuvintele care construiesc încrederea

Felul în care vorbim cu copilul poate să îl motiveze sau, dimpotrivă, să îl descurajeze.

Evitați expresii precum:

- ✗ „Nu ești bun de nimic.”
- ✗ „Nu vei reuși niciodată.”
- ✗ „Ești leneș.”
- ✗ „M-ai făcut de râs.”

Aceste cuvinte pot afecta stima de sine și încrederea copilului.

Folosiți mai des:

- ✓ „Sunt mândru de tine.”
- ✓ „Știu că poți.”
- ✓ „Greșelile ne ajută să învățăm.”
- ✓ „Hai să găsim împreună o soluție.”
- ✓ „Îți mulțumesc pentru efort.”

Un copil care se simte apreciat va avea mai mult curaj să încerce din nou, chiar dacă nu reușește din prima.

Cum reacționăm când copilul greșește?

Greșeala face parte din procesul de învățare.

Atunci când copilul ia o notă mică sau greșește, este important să evităm reacțiile impulsive.

În loc să ridicăm tonul sau să aplicăm pedepse, putem întreba:

- **Ce s-a întâmplat?**
- **Ce ai înțeles din această experiență?**
- **Cum putem face să fie mai bine data viitoare?**
- **Cu ce te pot ajuta?**

Astfel, copilul învață să găsească soluții și să își asume responsabilitatea pentru propriile acțiuni.

Studiu de caz

Povestea Mariei

Maria era elevă în clasa a VI-a și începuse să lipsească frecvent de la școală. Mama ei lucra multe ore și, din lipsă de timp, nu mai verifica dacă își făcea temele sau dacă mergea la cursuri.

După o discuție cu profesorii, mama a decis să schimbe câteva obiceiuri. În fiecare seară petrecea cel puțin 20 de minute discutând cu Maria despre școală. Mergea la ședințele cu părinții, o încuraja și îi aprecia fiecare progres.

În câteva luni, Maria a început să participe regulat la ore, și-a îmbunătățit rezultatele și a devenit mai încrezătoare în propriile forțe.

Această experiență arată că schimbările mici, făcute constant, pot avea efecte importante asupra parcursului școlar al unui copil.

Exercițiu pentru familie

Luați o foaie de hârtie și răspundeți împreună la următoarele întrebări:

- 1. Ce îți place cel mai mult la școală?**
- 2. Ce îți este cel mai greu?**
- 3. Cum te pot ajuta eu?**
- 4. Ce obiectiv ai pentru luna aceasta?**
- 5. Ce putem face împreună pentru a-l atinge?**

Păstrați răspunsurile și reveniți asupra lor peste o lună. Veți observa cât de mult contează dialogul și sprijinul constant.

De reținut

- ✦ Copiii care se simt susținuți acasă sunt mai motivați să învețe.
- ✦ Nu timpul petrecut, ci calitatea timpului petrecut împreună face diferența.
- ✦ Aprecieră și încurajarea dezvoltă încrederea în sine.
- ✦ Colaborarea dintre familie și școală este una dintre cele mai eficiente metode de prevenire a abandonului școlar.
- ✦ Fiecare copil are nevoie să audă, în fiecare zi: „Sunt alături de tine și cred în tine.”

CAPITOLUL 3

CUM PREVENIM ABANDONUL ȘCOLAR?

Fiecare zi petrecută la școală înseamnă un pas înainte spre un viitor mai bun.

Ce este abandonul școlar?

Abandonul școlar reprezintă întreruperea studiilor înainte de finalizarea învățământului obligatoriu sau înainte ca elevul să își termine parcursul educațional. De cele mai multe ori, abandonul nu apare dintr-o dată. Este un proces care începe cu mici schimbări în comportamentul copilului și care, dacă nu sunt observate la timp, pot duce la renunțarea definitivă la școală.

În cadrul proiectului ROMA-EDU, unul dintre obiectivele principale este prevenirea abandonului școlar prin implicarea elevilor, a părinților și a școlii într-un parteneriat bazat pe comunicare, sprijin și încredere. Activitatea A.2.1 contribuie la acest obiectiv prin dezvoltarea competențelor parentale și creșterea gradului de conștientizare privind importanța educației.

De ce renunță unii copii la școală?

Nu există un singur motiv. În majoritatea cazurilor, abandonul școlar este determinat de mai mulți factori care acționează în același timp.

Printre cele mai frecvente cauze se numără:

- lipsa motivației pentru învățare;
- absențele repetate;
- dificultățile materiale ale familiei;

- lipsa sprijinului din partea adulților;
- conflictele din familie;
- influența negativă a anturajului;
- rezultatele școlare slabe;
- experiențele de discriminare sau bullying;
- problemele emoționale;
- lipsa încrederii în propriile capacități.

Este important să înțelegem că, în spatele fiecărui copil care lipsește frecvent de la școală, există o poveste. De aceea, părinții și profesorii trebuie să caute cauzele reale și să ofere sprijin, nu să judece.

Semne care pot indica un risc de abandon școlar

Părinții sunt cei care își cunosc cel mai bine copiii și pot observa din timp schimbările de comportament.

Fiți atenți dacă observați că:

- copilul inventează motive pentru a nu merge la școală;
- începe să lipsească frecvent;
- nu mai vorbește despre ceea ce face la școală;
- nu își mai face temele;
- rezultatele școlare scad brusc;
- devine retras sau irascibil;
- spune că „școala nu folosește la nimic”;
- petrece foarte mult timp pe telefon sau în afara casei;
- își schimbă cerul de prieteni și refuză dialogul cu familia.

Un singur semn nu înseamnă neapărat că elevul va abandona școala, însă mai multe semne apărute în același timp reprezintă un semnal de alarmă.

Ce poate face părintele?

Implicarea timpurie este cheia succesului.

1. Discutați cu copilul

Nu începeți conversația cu reproșuri.

În loc de:

„De ce iar ai lipsit?”

puteți spune:

„Am observat că în ultima perioadă nu mai mergi cu aceeași plăcere la școală. Aș vrea să înțeleg ce se întâmplă.”

Copilul trebuie să simtă că este ascultat și că poate vorbi fără teamă.

2. Colaborați cu profesorii

Profesorii observă comportamentul copilului la școală și pot oferi informații importante.

Nu așteptați ședința cu părinții dacă apar probleme.

Solicitați o întâlnire ori de câte ori considerați necesar.

Împreună puteți găsi soluții adaptate situației copilului.

3. Stabiliți o rutină

Copiii au nevoie de reguli clare.

Este recomandat să existe un program zilnic care să includă:

- trezirea la aceeași oră;
- participarea la cursuri;
- timp pentru teme;
- timp pentru joacă;
- activități în familie;
- odihnă suficientă.

Rutina oferă copilului siguranță și îl ajută să își organizeze timpul.

4. Încurajați efortul

Nu toți copiii obțin numai note foarte bune.

Important este progresul.

Spuneți-i copilului:

- „Ai muncit mult și se vede.”
- „Sunt mândru că nu ai renunțat.”
- „Data viitoare va fi și mai bine.”

Aceste cuvinte îl motivează să continue.

Bullying-ul - un motiv ascuns al absenteismului

Uneori copilul nu dorește să meargă la școală deoarece este victima unor glume răutăcioase, jigniri sau agresiuni.

Semnele pot fi:

- refuzul de a merge la școală;

- haine sau rechizite deteriorate;
- tristețe;
- anxietate;
- dureri de cap sau de stomac fără o cauză medicală;
- retragerea din activitățile preferate.

Dacă bănuim că un copil este victima bullying-ului:

- ✓ îl ascultăm;
- ✓ îl asigurăm că nu este vinovat;
- ✓ anunțăm profesorul sau dirigintele;
- ✓ colaborăm cu școala pentru rezolvarea situației.

Studiu de caz

Povestea lui Daniel

Daniel era elev în clasa a VII-a. În ultimele luni începuse să lipsească tot mai des de la școală. Mama lui credea că este doar leneș.

În urma unei discuții cu dirigintele, s-a aflat că Daniel era tachinat de colegi pentru hainele pe care le purta.

Profesorii au intervenit imediat, iar părinții au început să discute zilnic cu Daniel.

Treptat, copilul și-a recăpătat încrederea și a revenit la școală.

Acest exemplu ne arată cât de important este să căutăm cauza reală a problemei și să acționăm împreună.

Ce NU ar trebui să facă părinții

- ✗ să minimalizeze problemele copilului;
- ✗ să îl compare cu alți copii;
- ✗ să îl umilească;
- ✗ să îl amenințe că îl retrag de la școală;
- ✗ să considere că profesorii sunt singurii responsabili.

Aceste reacții pot agrava situația și pot reduce încrederea copilului în familie.

Recomandări practice

Pentru a preveni abandonul școlar, încercați să:

- ✓ întrebați zilnic copilul cum i-a fost la școală;

- ✓ verificați prezența și temele;
- ✓ încurajați participarea la activități extracurriculare;
- ✓ comunicați regulat cu profesorii;
- ✓ apreciați fiecare progres, chiar dacă este mic;
- ✓ cereți ajutor atunci când situația depășește posibilitățile familiei.

Exercițiu pentru familie

Răspundeți împreună la următoarele întrebări:

- Ce îți place cel mai mult la școală?
- Există ceva care te face să nu îți dorești să mergi la cursuri?
- Cine este persoana cu care vorbești atunci când ai o problemă?
- Ce pot face eu, ca părinte, pentru a te ajuta?

Notați răspunsurile și reveniți asupra lor peste câteva săptămâni. Veți observa dacă au apărut schimbări și ce măsuri sunt necesare.

De reținut

- ✦ Abandonul școlar poate fi prevenit atunci când familia, școala și comunitatea colaborează.
- ✦ Absențele repetate sunt un semnal de alarmă și nu trebuie ignorate.
- ✦ Comunicarea, sprijinul și implicarea părinților reprezintă cele mai importante resurse pentru menținerea copilului în școală.
- ✦ Fiecare copil are dreptul la educație și merită șansa de a-și construi un viitor prin învățare.

CAPITOLUL 4

COMUNICAREA CU COPILUL - CHEIA SUCCESULUI ȘCOLAR

„Copiii nu au nevoie doar să fie auziți. Au nevoie să fie ascultați.”

Fiecare copil își dorește să fie înțeles și acceptat. Atunci când se simte în siguranță în familie și știe că poate vorbi deschis despre problemele sale, va avea mai multă încredere în părinți și va cere ajutor atunci când întâmpină dificultăți.

Comunicarea este fundamentul unei relații sănătoase între părinte și copil. O relație bazată pe dialog, respect și încredere contribuie la dezvoltarea emoțională a copilului și îl ajută să depășească provocările pe care le întâlnește la școală și în viața de zi cu zi.

În schimb, lipsa comunicării poate conduce la neînțelegeri, conflicte și izolare. Un copil care nu se simte ascultat poate ajunge să creadă că problemele lui nu sunt importante sau că nu are pe cine să se bazeze.

De ce este important să vorbim zilnic cu copilul?

Multe familii petrec foarte puțin timp împreună. Programul de lucru, grijile zilnice și responsabilitățile fac ca discuțiile dintre părinți și copii să fie din ce în ce mai scurte.

Totuși, câteva minute de dialog sincer în fiecare zi pot face o diferență enormă.

Prin comunicare, părintele poate afla:

- dacă elevul întâmpină dificultăți la școală;
- dacă este victima bullying-ului;
- dacă are conflicte cu colegii sau profesorii;
- dacă există probleme care îi afectează rezultatele școlare;
- ce îl motivează și ce îl preocupă.

Un copil care vorbește deschis cu părinții este mai puțin expus riscului de abandon școlar și este mai pregătit să facă față situațiilor dificile.

Ascultarea activă - una dintre cele mai importante abilități ale unui părinte

A asculta nu înseamnă doar a auzi cuvintele copilului. Înseamnă să îi acorzi întreaga atenție, fără să îl întrerupi și fără să îl judeci.

Cum practicăm ascultarea activă?

- ✓ Priviți copilul în ochi atunci când vorbește.
- ✓ Lăsați telefonul deoparte.
- ✓ Nu întrerupeți povestea lui.
- ✓ Puneți întrebări pentru a înțelege mai bine situația.
- ✓ Arătați-i că îi înțelegeți emoțiile.

Exemple de întrebări:

- „Cum te-ai simțit astăzi la școală?”
- „Ce ți-a plăcut cel mai mult?”
- „A fost ceva care te-a supărat?”
- „Cum crezi că putem rezolva această problemă împreună?”

Puterea cuvintelor

Cuvintele pe care le folosim pot construi încrederea copilului sau o pot distruge.

Evitați expresii precum:

- ✗ „Nu faci niciodată nimic bine.”
- ✗ „Nu mă interesează.”
- ✗ „Lasă-mă în pace.”
- ✗ „Nu ai niciun motiv să fii supărat.”

Aceste mesaje îl fac pe copil să creadă că sentimentele sale nu contează.

Înlocuiți-le cu:

- ✓ „Înțeleg că îți este greu.”
- ✓ „Sunt aici să te ajut.”
- ✓ „Hai să găsim împreună o soluție.”
- ✓ „Mulțumesc că mi-ai spus ce simți.”

Cum gestionăm conflictele?

Conflictele apar în orice familie. Important este modul în care sunt rezolvate.

Atunci când copilul greșește:

1. Păstrați-vă calmul.
2. Ascultați și punctul lui de vedere.
3. Explicați de ce un anumit comportament nu este potrivit.
4. Stabiliți împreună consecințe și soluții.
5. Încurajați-l să repare greșeala.

Scopul nu este pedeapsa, ci învățarea unei lecții.

Exercițiu practic: „15 minute doar pentru noi”

Rezervați în fiecare zi 15 minute în care să fiți doar cu copilul dumneavoastră.

În acest timp:

- nu folosiți telefonul;
- nu vă uitați la televizor;
- nu faceți alte activități.

Discutați despre:

- cum a fost ziua;
- ce l-a bucurat;

- ce l-a întristat;
- ce și-ar dori să facă mâine.

Acest obicei simplu consolidează relația dintre părinte și copil și îl ajută pe acesta să se simtă în siguranță.

Studiu de caz

Povestea Anei

Ana, elevă în clasa a V-a, devenise tot mai retrasă. Vorbea foarte puțin cu părinții și petrecea ore întregi pe telefon. Tatăl ei considera că este doar o etapă și evita discuțiile. Într-o seară, mama a decis să îi propună o plimbare. Fără reproșuri și fără întrebări insistente, au început să vorbească despre școală, prieteni și preocupările Anei. Fetița a mărturisit că îi era teamă să răspundă la ore deoarece colegii râdeau atunci când greșea. Părinții au discutat cu diriginta, iar împreună au găsit soluții pentru ca Ana să se simtă sprijinită. În câteva luni, aceasta a devenit mai încrezătoare și a început să participe din nou activ la ore.

Știați că?

- ✦ Copiii care discută zilnic cu părinții despre activitatea lor școlară dezvoltă mai ușor încredere în sine și au o relație mai bună cu școala.
- ✦ Atunci când un copil este ascultat fără să fie judecat, este mai dispus să ceară ajutor înainte ca problemele să devină serioase.
- ✦ Lauda sinceră și aprecierea efortului contribuie la dezvoltarea motivației pentru învățare.

De reținut

- ✓ Vorbiți cu copilul în fiecare zi, chiar dacă doar pentru câteva minute.
- ✓ Ascultați înainte de a oferi sfaturi.
- ✓ Încurajați dialogul și respectați opiniile copilului.
- ✓ Evitați criticile și comparațiile cu alți copii.
- ✓ O relație bazată pe comunicare și încredere este una dintre cele mai puternice forme de protecție împotriva abandonului școlar.

Mesaj pentru părinți:

Copilul dumneavoastră nu își va aminti toate sfaturile pe care i le-ați dat, dar își va

aminti întotdeauna cum l-ați făcut să se simtă. O vorbă bună, o îmbrățișare și câteva minute de atenție pot avea un impact mai mare decât vă imaginați.

CAPITOLUL 5

CUM ÎL MOTIVĂM PE COPIL SĂ ÎNVEȚE?

Motivația se construiește prin încurajare, nu prin frică.

„Spune-mi și voi uita. Arată-mi și îmi voi aminti. Încurajează-mă și voi reuși.”

Fiecare părinte își dorește ca propriul copil să meargă cu plăcere la școală, să își facă temele și să învețe cu interes. Totuși, în realitate, sunt multe momente în care copiii spun:

- „Nu vreau să merg la școală.”
- „Nu îmi place matematica.”
- „Nu are rost să învăț.”
- „Oricum nu sunt bun.”

Aceste afirmații nu înseamnă întotdeauna că elevul este leneș. De cele mai multe ori ele ascund oboseală, teamă de eșec, lipsă de încredere sau faptul că nu înțelege materia.

Rolul părintelui este să descopere cauza și să îl ajute pe copil să își recapete încrederea.

Ce este motivația?

Motivația reprezintă dorința unei persoane de a depune efort pentru atingerea unui obiectiv.

Un copil motivat:

- merge cu plăcere la școală;
- încearcă să rezolve singur problemele;
- cere ajutor atunci când nu înțelege;
- nu renunță după primul eșec;
- este curios și dorește să afle lucruri noi.

Motivația nu apare de la sine. Ea se construiește în fiecare zi prin experiențele copilului și prin sprijinul primit din partea adulților.

Ce îi motivează pe copii?

Fiecare copil este diferit.

Unii sunt motivați de aprecierea părinților.

Alții sunt motivați de dorința de a învăța lucruri noi.

Unii se bucură atunci când primesc responsabilități.

Alții sunt încurajați de activitățile practice sau de lucrul în echipă.

Cel mai important este ca părinții să își cunoască propriul copil și să descopere ce îl stimulează.

Cum putem crește motivația?

1. Apreciați efortul, nu doar rezultatul

Mulți copii depun efort, dar nu reușesc imediat să obțină note foarte bune.

Dacă îi lăudăm doar atunci când iau nota 10, vor avea impresia că valoarea lor depinde exclusiv de rezultate.

Mai util este să spunem:

✓ „Am observat că ai învățat mai mult decât săptămâna trecută.”

✓ „Felicitări pentru că nu ai renunțat.”

✓ „Sunt mândru de munca ta.”

Astfel, copilul învață că perseverența este importantă.

2. Stabiliți obiective mici

Uneori elevii se descurajează deoarece obiectivele sunt prea mari.

În loc să spuneți:

„Trebuie să iei numai note de 10.”

puteți spune:

- **„Săptămâna aceasta ne propunem să nu lipsești de la școală.”**
- **„Astăzi rezolvăm împreună două exerciții.”**
- **„Luna aceasta încercăm să îmbunătățim nota la limba română.”**

Obiectivele mici sunt mai ușor de atins și oferă copilului sentimentul succesului.

3. Evitați comparațiile

Fiecare copil învață în ritmul lui.

Comparațiile precum:

✗ „Uite cât de bine învață colegul tău.”

✗ „Fratele tău era mai bun.”

pot afecta încrederea copilului.

În loc de comparații, urmăriți progresul propriu al copilului.

Întrebați-vă:

„Este mai bine decât luna trecută?”

Dacă răspunsul este da, înseamnă că există progres.

4. Faceți învățarea interesantă

Copiii învață mai ușor atunci când sunt implicați activ.

Puteți:

- vizita o bibliotecă;
- merge la muzeu;
- urmări documentare potrivite vârstei;
- realiza experimente simple acasă;
- citi împreună povești;
- transforma exercițiile în jocuri.

Învățarea nu trebuie să fie o pedeapsă. Ea poate deveni o experiență plăcută.

Cum reacționăm când copilul ia o notă mică?

Orice copil poate avea o zi mai puțin bună.

O notă mică nu definește valoarea copilului.

În loc să spunei:

✗ „M-ai dezamăgit.”

✗ „Nu ești în stare.”

Încercați:

✓ „Hai să vedem împreună unde ai întâmpinat dificultăți.”

✓ „Ce putem face diferit data viitoare?”

✓ „Greșelile sunt ocazii de a învăța.”

Această atitudine îi oferă copilului încrederea că poate progresa.

Telefonul și internetul - prieteni sau obstacole?

Tehnologia face parte din viața copiilor și poate fi un instrument util pentru învățare, dar utilizată fără limite poate afecta rezultatele școlare.

Un timp prea mare petrecut pe telefon poate duce la:

- scăderea concentrării;
- întârzierea efectuării temelor;
- reducerea timpului de somn;
- lipsa interesului pentru activități educative.

Recomandări pentru părinți

- ✓ stabiliți împreună reguli privind folosirea telefonului;
- ✓ evitați utilizarea telefonului în timpul meselor și al temelor;
- ✓ petreceți timp în familie fără ecrane;
- ✓ fiți un exemplu și limitați și dumneavoastră timpul petrecut pe telefon.

Poveste inspirațională

Mihai și schimbarea care a făcut diferența

Mihai, elev în clasa a VI-a, obișnuia să petreacă multe ore jucându-se pe telefon. Temele erau făcute în grabă, iar notele începuseră să scadă.

În loc să îi interzică telefonul, părinții au stabilit împreună cu el un program: mai întâi școala și temele, apoi timpul pentru jocuri. În fiecare seară discutau despre ce a învățat și îl felicitau pentru fiecare progres.

După câteva luni, Mihai era mai organizat, participa mai activ la ore și se simțea mai încrezător. Schimbarea nu a venit din pedepse, ci din reguli clare, consecvență și sprijin.

Activitate pentru familie

Panoul reușitelor

Alegeți un loc vizibil în casă și lipiți o foaie pe care să notați reușitele copilului.

Nu treceți doar notele bune. Notați și lucruri precum:

- „Am mers la școală în fiecare zi.”
- „Am terminat tema fără să mi se amintească.”
- „Am citit 20 de minute.”
- „Am ajutat un coleg.”
- „Am avut curaj să răspund la tablă.”

La sfârșitul săptămânii, citiți împreună lista și felicități copilul pentru fiecare pas înainte. Acest exercițiu îi dezvoltă încrederea și îl ajută să observe propriul progres.

Ce putem face atunci când copilul spune: „Nu pot”?

Încercați să transformați această afirmație într-o oportunitate de învățare.

În loc să acceptați imediat că nu poate, încurajați-l prin întrebări:

- „Ce parte ți se pare cea mai dificilă?”
- „Ce ai reușit deja?”
- „Cum ai putea încerca altfel?”
- „Cu ce te pot ajuta?”

Aceste întrebări îl învață să caute soluții și să nu renunțe la primul obstacol.

De reținut

- ✦ Motivația se dezvoltă în timp, prin încurajare și exemple pozitive.
- ✦ Copiii au nevoie să fie apreciați pentru efortul depus, nu doar pentru rezultate.
- ✦ Greșelile sunt parte firească a procesului de învățare și pot deveni lecții valoroase.
- ✦ Regulile clare, dialogul și colaborarea dintre familie și școală contribuie la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de educație.
- ✦ Fiecare progres, oricât de mic, merită observat și încurajat.

Mesaj pentru părinți:

Un copil motivat nu este cel care nu greșește niciodată, ci cel care are curajul să încerce din nou. Încrederea pe care i-o oferiți astăzi îl poate ajuta să depășească provocările de mâine și să își continue parcursul școlar cu speranță și determinare.

CAPITOLUL 6

FAMILIA ȘI ȘCOALA - UN PARTENERIAT PENTRU VIITORUL COPILULUI

„Când familia și școala merg în aceeași direcție, copilul are cele mai mari șanse de reușită.” Educația unui copil nu este responsabilitatea exclusivă a familiei și nici doar a școlii. Succesul școlar apare atunci când părinții, profesorii și copilul colaborează, comunică și urmăresc același obiectiv: dezvoltarea armonioasă a elevului și formarea lui ca adult responsabil.

Profesorii petrec multe ore alături de copii și observă modul în care aceștia învață, relaționează cu colegii și reacționează în diferite situații. Părinții, la rândul lor, cunosc cel mai bine personalitatea, nevoile și dificultățile copilului. Atunci când aceste informații sunt împărtășite și discutate, se pot găsi soluții eficiente pentru orice problemă.

De ce este importantă colaborarea cu școala?

Unii părinți consideră că trebuie să meargă la școală doar atunci când sunt chemați din cauza unei probleme. În realitate, relația dintre familie și școală trebuie să fie una permanentă, bazată pe respect și încredere.

Colaborarea constantă aduce numeroase beneficii:

- profesorii înțeleg mai bine situația copilului;
- părinții află din timp despre eventualele dificultăți;

- problemele sunt rezolvate înainte de a se agrava;
- copilul simte că adulții colaborează pentru binele lui;
- crește motivația pentru învățare și participarea la școală.

Un copil care vede că părinții și profesorii comunică va înțelege că educația este importantă și că există persoane care îl sprijină.

Cum putem construi o relație bună cu profesorii?

O relație bazată pe respect începe cu gesturi simple.

Recomandări pentru părinți:

- ✓ Participați la ședințele cu părinții.
- ✓ Solicitați întâlniri individuale atunci când aveți nelămuriri.
- ✓ Ascultați punctul de vedere al profesorului înainte de a trage concluzii.
- ✓ Comunicați deschis dacă apar schimbări importante în viața copilului (probleme de sănătate, mutarea domiciliului, dificultăți financiare sau alte situații care îl pot afecta).
- ✓ Respectați regulile școlii și încurajați copilul să facă același lucru.

Profesorii și părinții nu trebuie să fie de acord în toate privințele, însă trebuie să colaboreze și să păstreze în centrul atenției interesul copilului.

Când este bine să discutăm cu profesorul?

Nu este nevoie să așteptați apariția unei probleme grave.

Este recomandat să luați legătura cu profesorul atunci când:

- copilul începe să lipsească de la școală;
- apar schimbări bruște de comportament;
- rezultatele școlare scad;
- copilul spune că are conflicte cu colegii;
- observați că este trist sau îngrijorat;
- are dificultăți la o anumită disciplină.

O intervenție rapidă poate preveni acumularea problemelor și poate reduce riscul de abandon școlar.

Cum reacționăm atunci când primim o veste neplăcută?

Este firesc ca un părinte să fie dezamăgit dacă află că elevul a avut un comportament nepotrivit sau a obținut rezultate slabe.

Totuși, este important să evităm reacțiile impulsive.

NU este recomandat:

- ✗ să ridicați tonul în fața profesorului;**
- ✗ să îl certați pe copil fără să ascultați toate părțile implicate;**
- ✗ să spuneți că profesorul este singurul vinovat;**
- ✗ să amenințați copilul.**

Este recomandat:

- ✓ să cereți explicații;**
- ✓ să ascultați toate punctele de vedere;**
- ✓ să analizați împreună cauzele;**
- ✓ să stabiliți un plan de îmbunătățire.**

Exemplu de colaborare eficientă

Ion, elev în clasa a V-a, începuse să lipsească frecvent de la ore. Dirigintele a observat această situație și a invitat părinții la o discuție.

În loc să caute vinovați, părinții și profesorii au analizat împreună motivele absențelor. Au descoperit că băiatul avea dificultăți la matematică și îi era rușine să răspundă la ore.

S-au stabilit câteva măsuri simple:

- profesorul i-a oferit explicații suplimentare;
- părinții au verificat zilnic temele;
- copilul a fost încurajat pentru fiecare progres;
- familia și profesorul au păstrat legătura în fiecare săptămână.

După câteva luni, Ion nu mai lipsea de la școală și rezultatele lui s-au îmbunătățit considerabil.

Acest exemplu arată că problemele se rezolvă mai ușor atunci când adulții colaborează.

Ce poate face părintele acasă?

Pe lângă comunicarea cu școala, părintele poate crea un mediu care să susțină învățarea.

Este recomandat să:

- întrebe copilul ce a învățat în ziua respectivă;
- verifice dacă și-a făcut temele;
- stabilească un program echilibrat între învățare, odihnă și joacă;
- limiteze timpul petrecut în fața ecranelor;
- încurajeze lectura și curiozitatea;
- sărbătorească fiecare progres.

Nu este nevoie de recompense costisitoare. Uneori, o plimbare împreună, o îmbrățișare sau câteva cuvinte de apreciere sunt suficiente pentru a motiva copilul.

Activitate practică

Planul de colaborare familie-școală

Împreună cu copilul, completați următorul tabel:

Obiectiv	Cine mă poate ajuta?	Ce fac în această lună?
Să nu lipsesc de la școală	Părinții dirigintele	și Respect programul zilnic
Să îmi îmbunătățesc nota la matematică	Profesorul familia	și Exersezi 20 de minute pe zi
Să citesc mai mult	Familia	Citesc câte 15 minute în fiecare seară

Revizuiți planul la sfârșitul fiecărei luni și discutați ce a mers bine și ce poate fi îmbunătățit.

Mesaj pentru părinți

Nu vă temeți să cereți sprijinul școlii. Profesorii, consilierii școlari și ceilalți specialiști sunt partenerii dumneavoastră. Împreună puteți găsi soluții adaptate nevoilor copilului.

Prezența dumneavoastră la școală transmite un mesaj puternic: „Educația ta este importantă pentru mine.”

De reținut

- ✦ Familia și școala au același obiectiv: binele copilului.
- ✦ Comunicarea constantă previne multe probleme și contribuie la succesul școlar.
- ✦ Respectul reciproc și colaborarea sunt cheia unei educații de calitate.
- ✦ Implicarea părinților îi oferă copilului încredere și motivație.
- ✦ Fiecare întâlnire cu profesorii este o oportunitate de a sprijini dezvoltarea copilului.

Citat

inspirațional:

„Este nevoie de o comunitate întreagă pentru a crește un copil. Familia și școala sunt primele două verigi ale acestei comunități.”

CAPITOLUL 7

OBICEIURILE CARE ÎL AJUTĂ PE COPIL SĂ REUȘEASCĂ LA ȘCOALĂ

„Succesul nu apare dintr-o dată. El se construiește în fiecare zi, prin obiceiuri bune.”

Fiecare părinte își dorește ca propriul copil să fie responsabil, organizat și să obțină rezultate bune la școală. Totuși, aceste calități nu apar peste noapte. Ele se formează treptat, prin obiceiurile pe care copilul le dezvoltă în familie și la școală.

Obiceiurile zilnice influențează modul în care copilul învață, își organizează timpul și își îndeplinește responsabilitățile. Un program bine stabilit îi oferă siguranță, îl ajută să fie mai disciplinat și reduce stresul provocat de temele sau evaluările școlare.

Părinții au un rol esențial în formarea acestor obiceiuri. Nu este nevoie de reguli complicate, ci de consecvență și răbdare.

De ce este important un program zilnic?

Copiii se simt mai în siguranță atunci când știu ce au de făcut și când activitățile lor urmează un program predictibil.

Un program bine organizat contribuie la:

- **reducerea stresului;**
- **dezvoltarea responsabilității;**
- **îmbunătățirea concentrării;**
- **formarea disciplinei;**
- **creșterea rezultatelor școlare;**
- **prevenirea întârzierilor și a absențelor.**

Atunci când programul este haotic, copilul poate deveni obosit, dezorganizat și lipsit de interes pentru activitățile școlare.

Cum poate arăta o zi echilibrată?

Fiecare familie are propriul ritm, însă este recomandat ca programul copilului să includă:

- ✓ **trezirea la aceeași oră;**
- ✓ **servirea micului dejun;**
- ✓ **participarea la cursuri;**
- ✓ **masa de prânz;**
- ✓ **timp pentru odihnă;**
- ✓ **efectuarea temelor;**

- ✓ activități recreative;
- ✓ timp petrecut cu familia;
- ✓ pregătirea ghiozdanului pentru ziua următoare;
- ✓ culcarea la o oră potrivită.

Exemplu de program

Ora	Activitate
07:00	Trezirea și pregătirea pentru școală
08:00 - 13:00	Participarea la cursuri
13:30	Masa de prânz
14:00	Relaxare
15:00 - 16:30	Teme și învățare
17:00	Joacă sau activități sportive
18:30	Cină
19:00	Timp petrecut cu familia
20:30	Pregătirea pentru somn

Programul poate fi adaptat în funcție de vârsta copilului și de orarul școlii.

Importanța somnului

Somnul este esențial pentru dezvoltarea fizică și intelectuală.

Un copil odihnit:

- este mai atent la ore;
- învață mai ușor;
- își amintește mai bine informațiile;
- este mai calm și mai echilibrat.

Lipsa somnului poate duce la:

- oboseală;
- iritabilitate;
- dificultăți de concentrare;
- rezultate școlare mai slabe.

Este recomandat ca elevii să aibă un program regulat de somn și să evite folosirea telefonului sau a tabletei înainte de culcare.

Alimentația și învățarea

Creierul are nevoie de energie pentru a funcționa bine.

Un copil care pleacă la școală fără să mănânce poate avea dificultăți de concentrare și poate obosi mai repede.

Încercați să îi oferiți zilnic:

- un mic dejun sănătos;
- suficiente lichide;
- fructe și legume;
- mese regulate.

Nu este nevoie de alimente costisitoare. O alimentație echilibrată și variată este suficientă pentru a susține dezvoltarea copilului.

Mișcarea și timpul petrecut în aer liber

Activitatea fizică nu contribuie doar la sănătatea corpului, ci și la dezvoltarea emoțională.

Copiii care fac mișcare:

- dorm mai bine;
- sunt mai atenți;
- gestionează mai ușor stresul;
- sunt mai încrezători.

Nu este obligatoriu să practice un sport de performanță. O plimbare, mersul cu bicicleta sau jocurile în parc sunt activități benefice.

Responsabilitățile îl ajută să devină independent

Mulți părinți fac totul în locul copilului din dorința de a-l proteja.

În realitate, responsabilitățile potrivite vârstei îl ajută să devină mai organizat și mai încrezător.

În funcție de vârstă, copilul poate:

- să își pregătească ghiozdanul;
- să își aranjeze hainele;
- să își facă patul;
- să ajute la pregătirea mesei;
- să își organizeze rechizitele.

Atunci când îi oferim încredere și responsabilități, copilul învață să fie autonom.

Greșeli pe care le fac uneori părinții

Uneori, din dorința de a-i ajuta, părinții pot adopta comportamente care îi împiedică pe copii să devină independenți.

Evitați:

- ✗ să faceți temele în locul copilului;**
- ✗ să îi găsiți mereu scuze pentru absențe;**
- ✗ să îl lăsați să renunțe imediat când întâmpină o dificultate;**
- ✗ să rezolvați toate problemele fără implicarea lui.**

Copilul trebuie să învețe că orice dificultate poate fi depășită prin răbdare și efort.

Poveste inspirațională

Alex și lista responsabilităților

Alex, elev în clasa a IV-a, întârzia frecvent la școală și își uita rechizitele acasă. Mama lui îl pregătea în fiecare dimineață și îi făcea ghiozdanul.

Împreună au decis să realizeze o listă cu responsabilitățile zilnice. În fiecare seară, Alex își pregătea singur hainele și ghiozdanul, iar dimineața verifica lista înainte de a pleca.

După câteva săptămâni, întârzierile au dispărut, iar Alex era mândru că se descurca singur. Acest exemplu arată că responsabilitățile îi ajută pe copii să devină mai organizați și mai încrezători.

Activitate pentru familie

Calendarul obiceiurilor bune

Desenați un calendar pentru o lună și, în fiecare seară, bifați împreună dacă elevul a reușit să:

- ☐ **meargă la școală;**
- ☐ **își facă temele;**
- ☐ **citească cel puțin 15 minute;**
- ☐ **își pregătească ghiozdanul;**
- ☐ **petreacă timp cu familia;**
- ☐ **se culce la timp.**

La sfârșitul săptămânii, felicitați copilul pentru progres și discutați despre ceea ce poate îmbunătăți.

Întrebări pentru reflecție

- ✓ Petrec suficient timp discutând cu copilul despre școală?
- ✓ Are copilul meu un program zilnic?
- ✓ Îl încurajez să fie responsabil?
- ✓ Îl laud pentru efort?
- ✓ Îi ofer un exemplu pozitiv prin propriul comportament?

De reținut

- ✦ Obiceiurile bune se formează prin consecvență, nu prin perfecțiune.
- ✦ Un copil organizat este mai încrezător și mai pregătit să facă față provocărilor școlare.
- ✦ Somnul, alimentația și mișcarea influențează direct rezultatele la învățătură.
- ✦ Responsabilitățile potrivite vârstei dezvoltă autonomia și încrederea în sine.
- ✦ Fiecare zi în care copilul merge la școală și învață ceva nou reprezintă un pas important spre un viitor mai bun.

CAPITOLUL 8

FIECARE COPIL MERITĂ O ȘANSĂ

Educația incluzivă începe cu respectul.

„Diferențele dintre noi nu trebuie să ne despartă. Ele ne ajută să învățăm unii de la alții.”
Fiecare copil este unic. Unii învață mai repede, alții au nevoie de mai mult timp. Unii sunt foarte buni la matematică, alții la desen, muzică sau sport. Există copii care provin din familii cu posibilități materiale reduse, copii care aparțin unor grupuri etnice diferite sau copii care au anumite dizabilități ori dificultăți de învățare.

Toți acești copii au același drept: dreptul la educație.

Educația incluzivă înseamnă ca fiecare copil să fie primit, respectat și sprijinit să învețe, fără discriminare și fără excludere. O școală incluzivă este o școală în care fiecare elev se simte în siguranță, apreciat și încurajat să își dezvolte potențialul.

Părinții au un rol esențial în formarea unei atitudini bazate pe respect și acceptare.

Ce înseamnă respectul?

Respectul înseamnă să îi tratăm pe ceilalți așa cum ne dorim să fim tratați noi.

Copiii învață respectul în primul rând acasă. Ei observă modul în care părinții vorbesc despre alte persoane și felul în care reacționează în diferite situații.

Dacă un copil vede că părinții:

- salută politicos;
- folosesc un limbaj respectuos;
- îi ajută pe cei aflați în nevoie;
- nu jignesc și nu discriminează;

va învăța să facă același lucru.

În schimb, dacă aude frecvent cuvinte jignitoare sau observații despre persoane diferite, există riscul să preia aceleași comportamente.

Ce este discriminarea?

Discriminarea înseamnă tratarea unei persoane în mod nedrept doar pentru că este diferită.

Un copil poate fi discriminat din cauza:

- etniei;
- situației materiale;
- dizabilității;
- religiei;
- modului în care arată;
- rezultatelor școlare.

Discriminarea poate provoca tristețe, teamă și lipsa încrederii în sine. Un copil care se simte respins poate evita școala și poate pierde interesul pentru învățare.

Cum îi învățăm pe copii să respecte diversitatea?

Respectul nu se învață dintr-o lecție, ci din comportamentul de zi cu zi.

Părinții pot:

- ✓ explica faptul că fiecare persoană este diferită și valoroasă;
- ✓ încuraja copilul să se joace cu toți colegii;
- ✓ discuta despre importanța prieteniei și a empatiei;
- ✓ corecta imediat comportamentele jignitoare;
- ✓ aprecia gesturile de bunătate și solidaritate.

Empatia - capacitatea de a înțelege ce simte celălalt

Empatia este una dintre cele mai importante abilități sociale.

Un copil empatic:

- observă când un coleg este trist;
- oferă ajutor;
- evită să rănească prin cuvinte;
- respectă diferențele;
- colaborează mai ușor cu ceilalți.

Empatia se dezvoltă atunci când părinții discută cu copiii despre emoții și îi încurajează să se pună în locul altei persoane.

Cum reacționăm dacă propriul copil este discriminat?

Dacă elevul spune că a fost jignit sau exclus:

- ✓ ascultați-l cu răbdare;
- ✓ nu minimalizați situația;
- ✓ spuneți-i că nu este vinovat;
- ✓ luați legătura cu școala;
- ✓ colaborați cu profesorii pentru găsirea unei soluții.

Copilul trebuie să știe că nu este singur și că adulții îl vor sprijini.

Cum reacționăm dacă propriul copil îi jignește pe alții?

Este posibil ca un copil să repete comportamente văzute în jurul său.

În această situație:

- explicați de ce comportamentul este nepotrivit;
- discutați despre efectele pe care cuvintele le pot avea asupra altora;
- încurajați-l să își ceară scuze;
- ajutați-l să repare greșeala printr-un gest pozitiv.

Scopul nu este pedepsirea copilului, ci învățarea respectului și a responsabilității.

Poveste inspirațională

Prietenia care a schimbat o clasă

Într-o clasă nouă a venit un elev foarte timid. Vorbea puțin și evita să participe la activități. La început, câțiva colegi îl ignorau.

Într-o zi, învățătoarea a organizat o activitate în echipe și i-a încurajat pe copii să se cunoască mai bine. Un coleg l-a invitat să lucreze împreună și a descoperit că noul elev desena foarte frumos.

Treptat, întreaga clasă a început să îi aprecieze talentul, iar copilul a devenit mai încrezător și mai implicat.

Această poveste ne arată că un gest de acceptare poate schimba viața unui copil.

Activitate pentru familie

Cutia faptelor bune

Luați o cutie sau un borcan și, în fiecare seară, fiecare membru al familiei notează pe un bilețel un gest frumos pe care l-a făcut în ziua respectivă.

Exemple:

- „Am ajutat un coleg.”
- „Am împărțit gustarea cu un prieten.”
- „Am încurajat pe cineva.”
- „Am spus «mulțumesc» și «te rog».”

La sfârșitul săptămânii, citiți împreună bilețelele și discutați despre cât de importante sunt gesturile mici.

Ce îi învățăm pe copii?

- ✓ Să respecte fiecare persoană.
- ✓ Să nu judece după aparențe.
- ✓ Să ofere ajutor atunci când cineva are nevoie.
- ✓ Să folosească un limbaj respectuos.
- ✓ Să accepte că fiecare copil învață în ritmul lui.
- ✓ Să spună „Nu” atunci când observă un comportament nedrept.

De reținut

- ✦ Fiecare copil are dreptul la educație și la respect.
- ✦ Diversitatea este o valoare care îmbogățește comunitatea.
- ✦ Familia are un rol esențial în formarea unor copii toleranți și responsabili.
- ✦ Respectul, empatia și solidaritatea contribuie la crearea unui mediu școlar sigur și prietenos.
- ✦ Un copil care se simte acceptat și sprijinit are mai multe șanse să participe cu încredere la activitățile școlare și să își continue studiile.

Mesaj pentru părinți:

Educația nu înseamnă doar acumularea de cunoștințe. Înseamnă și formarea unor oameni care respectă, ajută și apreciază diferențele dintre ei. Atunci când îi învățăm pe copii să fie buni unii cu alții, contribuim la construirea unei comunități în care fiecare copil are șansa de a reuși.

CAPITOLUL 9

PLANUL FAMILIEI PENTRU SUCCESUL ȘCOLAR

Împreună construim viitorul copilului nostru.

„Educația începe acasă și continuă la școală. Atunci când familia și școala lucrează împreună, copilul are cele mai mari șanse de reușită.”

Până acum am discutat despre importanța educației, rolul familiei, comunicarea cu copilul, motivația pentru învățare și colaborarea cu școala. Toate aceste informații pot deveni cu adevărat utile atunci când sunt transformate în acțiuni concrete.

Acest capitol vă oferă instrumente simple, pe care le puteți folosi acasă pentru a vă sprijini copilul în fiecare zi.

Nu este nevoie să faceți schimbări mari dintr-o dată. Pașii mici, realizați constant, duc la rezultate importante.

Angajamentul părintelui

Îmi doresc ca fiul/fiica mea să meargă cu plăcere la școală și să își construiască un viitor prin educație.

De aceea, mă angajez să:

- ☐ discut zilnic cu copilul despre activitatea lui școlară;
- ☐ îl ascult fără să îl întrerup;
- ☐ îl încurajez atunci când întâmpină dificultăți;
- ☐ particip la ședințele cu părinții și la întâlnirile organizate de școală;
- ☐ colaborez cu profesorii;
- ☐ apreciez efortul, nu doar rezultatele;
- ☐ îi ofer un exemplu pozitiv prin propriul comportament;
- ☐ respect programul de învățare și odihnă al copilului;

- ☐ îl încurajez să citească și să învețe lucruri noi;
- ☐ îl sprijin să își atingă obiectivele.

Angajamentul copilului

Mă angajez să:

- ☐ merg zilnic la școală;
- ☐ respect profesorii și colegii;
- ☐ îmi fac temele;
- ☐ cer ajutor atunci când nu înțeleg;
- ☐ am grijă de rechizitele mele;
- ☐ folosesc telefonul cu responsabilitate;
- ☐ spun adevărul părinților atunci când am o problemă;
- ☐ încerc să fiu mai bun în fiecare zi.

Contractul familiei

Astăzi, noi, membrii familiei _____, ne angajăm să colaborăm pentru ca educația copilului nostru să fie o prioritate.

Ne propunem să:

- ✓ comunicăm cu respect;
- ✓ petrecem timp împreună;
- ✓ rezolvăm problemele prin dialog;
- ✓ colaborăm cu școala;
- ✓ nu renunțăm atunci când apar dificultăți.

Data: _____

Semnătura părintelui: _____

Semnătura copilului: _____

Lista de verificare săptămânală

La sfârșitul fiecărei săptămâni, verificați împreună:

Activitate	Da	Nu
Copilul a participat la toate cursurile?	☐	☐
Temele au fost realizate?	☐	☐
A citit cel puțin trei zile în această săptămână?	☐	☐
A avut un comportament respectuos?	☐	☐
A petrecut timp în aer liber?	☐	☐
Am discutat zilnic despre școală?	☐	☐
Am petrecut timp de calitate împreună?	☐	☐

Dacă există răspunsuri „Nu”, nu căutați vinovați. Încercați să identificați împreună ce puteți îmbunătăți în săptămâna următoare.

Obiectivele familiei pentru această lună

Obiectivul 1

Pașii pe care îi vom urma:

Obiectivul 2

Pașii pe care îi vom urma:

Obiectivul 3

Pașii pe care îi vom urma:

Cum ne încurajăm copilul?

Uneori, un singur cuvânt de încurajare poate schimba întreaga zi a unui copil.

Încercați să îi spuneți cât mai des:

- ♥ „Sunt mândru de tine.”
- ♥ „Îți mulțumesc pentru efort.”
- ♥ „Știu că poți.”
- ♥ „Sunt alături de tine.”
- ♥ „Greșelile sunt normale. Important este să învățăm din ele.”
- ♥ „Nu trebuie să fii perfect. Trebuie doar să continui.”

Aceste cuvinte îi oferă copilului siguranță și încredere.

Cum să reacționăm în situații dificile?

Dacă elevul ia o notă mică

- ✓ întrebați ce s-a întâmplat;
- ✓ identificați împreună ce poate îmbunătăți;
- ✓ evitați jignirile și comparațiile;
- ✓ apreciați efortul depus.

Dacă nu dorește să meargă la școală

- ✓ discutați calm;
- ✓ încercați să aflați cauza;
- ✓ contactați profesorul sau dirigintele;
- ✓ căutați soluții împreună.

Dacă are un conflict cu un coleg

- ✓ ascultați ambele părți;
- ✓ încurajați dialogul și respectul;
- ✓ solicitați sprijinul școlii dacă este necesar.

Mesaj pentru fiecare părinte

Dragă părinte,

Poate că uneori simți că nu ai suficient timp, că problemele de zi cu zi sunt prea multe sau că nu știi întotdeauna cum să îți ajuți copilul. Este firesc. Nu există părinți perfecți.

Copiii nu au nevoie de perfecțiune. Au nevoie de un adult care să îi iubească, să îi asculte și să creadă în ei.

Fiecare întrebare pe care i-o adresezi, fiecare seară în care îl ajuți la teme, fiecare ședință la care participi și fiecare cuvânt de încurajare îi transmit un mesaj puternic:

„Nu ești singur. Sunt alături de tine.”

Acest sprijin îi oferă copilului curajul de a merge mai departe, chiar și atunci când întâmpină dificultăți.

Resurse din comunitate

Dacă observați că elevul întâmpină dificultăți pe care nu le puteți gestiona singuri, nu ezitați să solicitați sprijin.

Vă puteți adresa:

- învățătorului sau dirigintelui;
- consilierului școlar;
- conducerii unității de învățământ;
- mediatorului școlar sau sanitar, acolo unde există;
- autorităților locale și serviciilor sociale;
- echipei proiectului ROMA-EDU, care vă poate îndruma către resursele disponibile.

A cere ajutor este un semn de responsabilitate, nu de slăbiciune.

CONCLUZII

Educația este cea mai valoroasă moștenire pe care o putem lăsa copiilor noștri. Ea deschide drumuri, creează oportunități și îi ajută să devină adulți independenți, responsabili și implicați în comunitate.

Familia reprezintă primul loc în care copilul învață ce înseamnă respectul, responsabilitatea și perseverența. Școala completează această formare prin cunoștințe, experiențe și relații care îl pregătesc pentru viață.

Atunci când părinții, profesorii și comunitatea colaborează, copiii se simt sprijiniți și încurajați să își continue studiile. Prevenirea abandonului școlar nu înseamnă doar

reducerea numărului de absențe, ci și construirea unui mediu în care fiecare copil se simte valorizat, ascultat și capabil să își atingă potențialul.

Fiecare gest contează:

- o conversație sinceră;
- o încurajare;
- participarea la o ședință cu părinții;
- interesul pentru activitatea școlară;
- timpul petrecut împreună.

Toate acestea sunt investiții în viitorul copilului.

Motto-ul broșurii

„Un copil care este iubit, ascultat și susținut va merge mai departe cu încredere. Educația îi oferă cunoștințe, iar familia îi oferă aripi. Împreună putem preveni abandonul școlar și putem construi un viitor mai bun pentru fiecare copil.”

Mesaj final

Dragi părinți,

Vă mulțumim pentru implicarea și grija pe care o arătați copiilor dumneavoastră. Prin dragoste, răbdare și colaborare cu școala, contribuiți la formarea unei generații care va avea mai multe șanse de reușită.

Fiecare copil merită să învețe. Fiecare copil merită să spere. Fiecare copil merită un viitor.

